

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

«ПРАЦЯ»

Український просвітно-економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
 Для Галичини 2.50 дол.
 Для України 2.50 дол.
 Для п. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Ukraïnos no Brazil.

Publica-se em Prudentopolis às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс. від стиха. Більші по 200 рс. За всякі оголошення платиться ся з гори.

PRACIA

Prudentopolis — Parana

Ми України до своєю
 В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
 Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

До економічного положення нашого краю.

Великий удар завдала війна Сх. Галичині. Чотирорічна воєнна боротьба, яка обрала собі наш край своїм тереном змела з лиця землі селетьби і інвентар нашого хлібороба, як і ляцького пана. І хоча ще до того так гірко досвідчила нас в останнє ляцька інвазія, стверджуємо цікаве явище: Наш хлібороб без нічієї підмоги таки поставив хату, зладив обістя, худібку придбав, а „ясний“ пан зі двора, підпіраний усякими можливими довгоречинцевими кредитами зі сторони польської держави, підмогами в натурі (насіння, машини і пр.) і в грошах не може очухатися по воєнній хуртовині. А тут прийшла ще в останній осені і в зимі „гайдамацька“, повстанча рука, підпала ним хапчиво зібране збіжжя, подекуди і двори з димом пустила і вигнала напудженого панка до міста із селянського моря в панську оазу.

В останно поданих державних польських статистичних виказах ясно виходить велика різниця між аграрною продукцією селян і великої посілості. Як відомо рільнича продукція великої посілості до вій-

Велику роль відіграє під цю пору в польським торговельнім білянсі вивіз яєць. Треба знати, що яйця, які Польща вивозить походять в головній мірі зі Східної Галичини. Вивіз йде за границю. І тому являється цей вивіз активом торговельного білянсу польської держави. Приміром сама Австрія купує місячно в Польщі 6,000,000 яєць. Польська держава натискає на ціни рільничих продуктів, бо сама мусить їх купувати а в її власнім інтересі лежить як найдешевше набувати. В наслідок низьких цін оплачується її прим. купувати яйця для війська. То здається унікат в Європі: фасунок яєць для військових.

В плеканню безріг рівнож значно перевищують наші хлібороби польських поміщиків. В наслідок, однак частих реквізицій картофлі (головний середник поживи безріг в Галичині) польськими окупаційними військами, тепер майже о половину менше безріг, чим було до війни в наших селян.

Горальні в новому занепаді. Поміщики мають заледви 200 гора-лень з довоєнних 895.

Взагалі польські обшарники не переводять ніяких інвестицій у свої їх посілостях, уважаючи все ще дуже непевними відносини в Сх. Галичині, які кожної хвилі можуть

Рільництво вимагає сконсолідованих відносин, внутрішнього спокою і вповні певних основ до калькуляції, вже з цієї простої причини, що кожен господарський плян зачеркнений на довший проміжок часу і що рільництво поволище амортизує свої інвестиції, чим торговля і промисл.

Тому і східно-галицькі поміщики знають це добре, що не можуть поправити свого матеріального положення, як довго не переведуть інвестицій. А перевести інвестиції збернює їм здоровий розум ізза непевного політичного (вічна большевицька небезпека) і внутрішнього (нависла українська рука помсти) положення. І тут треба дошукуватися основ занепаду нашої країни, який так довго триватиме доки Польща володітиме Східною Галичиною.

Отже непевне положення Польщі на міжнародній арені і повний хаос у її нутрі (партійна і класова боротьба) це перші головні джерела неспокою в Польщі, а дальше нещасна аграрна реформа і ще нещасніша валюта.

Я змалював вже польські практики що до аграрної реформи в ряді статей під наг. „Кольонізація Східної Галичини і її наслідки для краю і Європи“, тому обмежуся тут тільки до одної замітки. Безпосе-

причині постійно спадаючої валюти), тільки половину визначеної ним квоти. В Польщі намножилося багато так зв. калькуляційних процесів. Довжник не хоче віддати довгу, дозволяє себе заскаржити, калькуючи, що процес тягтиметься кілька місяців, в цім речинци валюта спаде що найменше о одну третю її вартости, так що різницею курсу покриє усі кошти процесу, а ще й до цього матиме заробітку з яких 25 процент.

В цей спосіб утруднює постійно спадаюча польська валюта, так грошевий як і товарний кредит. Цей останний для рільника дуже важний. До війни міг він на кредит справити собі машини рільничі, а тепер йому їх пекучіше потреба, бо старі машини пішли з вогнем або військовим самоходом „рицерского войска“ до Конгресівки. Потрібних машин не годен придбати собі східно-галицький рільник раз ізза браку кредиту, а в друге ізза енормної їх ціни. Коли керат коштував до війни 12,000 корон, то тепер коштує аж 28,000,000 польських марок.

Брак сталої валюти унеможливорює всяку точну калькуляцію, а дальше стає причиною вічних змін податкових законів. Рапідна підвижка податків означає конфіскачу частини маєтку і тим є небезпекою для рільників; аграрні податки вимагають тому спеціального консер-

міста із селянського моря в паньку оазу.

В останно поданих державних польських статистичних виказах ясно виходить велика різниця між аграрною продукцією селян і великої посілості. Як відомо рільнича продукція великої посілості до війни значно перевищала продукцію селян. А тепер на відворот і це мимозвичайного утиску Польщі, яка де може там старається загальмувати господарський розвиток нашого хліборобства. В першій мірі краще нині поставлене наше селянство, що до живого інвентаря. Плекання худоби прибирає що раз кращі розміри, так приміром коней мали наші селяни в 1922 р. більше чим в довоєнних роках, це завдяки високій ціні коня і в наслідок оплачування його плекання. До війни коштував 1 кінь 700—900 кор., тепер вище 1,000.000 польських марок.

міщики мають заледви 200 гора-лень з довоєнних 895.

Взагалі польські обшарники не переводять ніяких інвестицій у своїх посілостях, уважаючи все ще дуже непевними відносини в Сх. Галичині, які кожної хвили можуть змінитися в некористь Польщі. І тому не хочуть льокувати гроша ні в меліорації ґрунтів, ні в забудівлях.

Сам факт, що польські обшарники, мимоз усіх можливих полекш не можуть прийти до себе, а з другої зноваж сторони, що наше українське селянство не тільки не далося вповні знищити усіми мірами зладженими по шовіністичній рецепті з Варшави, але удержало свою самостійну господарку і забезпечило собі основи майбутнього розвою є найкращим доказом великої животної сили нашого хліборобства.

шасніща валюта. Я змалював вже польські практики що до аграрної реформи в ряді статей під наг. „Кольонізація Східної Галичини і її наслідки для краю і Європи“, тому обмежуся тут тільки до одної замітки. Безпосередна зависимість від польських „ужендув господарчих“, які однокі уповновласнені переводити постанови аграрної реформи, мусіла упослідити наших рільників і відвинути в першій мірі інтерес польського селянства і польських поміщиків. В наслідок цього витворилася ненависть до ляцького зайдикольоніста і природне нищення його майна туземним населенням.

Ославленою є вже польська валюта. В наслідок її постійного спадку повний брак кредиту. Не із сентименту позичає кредитор а для власного інтересу. А якийж йому інтерес одержати за 3 місяці (по

Брак сталої валюти унеможливило всяку точну калькуляцію, а дальше стає причиною вічних змін податкових законів. Рапідна підвижка податків означає конфіскачу частини маєтку і тим є небезпекою для рільників; аграрні податки вимагають тому спеціального консервативного законодавства. Штучно викручена польським правительством податкова сьруба є дальшою причиною лихоліття східно-галицької країни.

Так зв. популярно ґрунтовий податок виносить 1.250 проц. катастрального приходу; до того дочислює ще держава автономні податкові додатки. Теперішнє податкове обтяження виносить 100 польських марок на 1 морг, а правительство подбало вже про законопроект нормуючий податок у висоті 2000 польських марок на 1 морг. Це знова може тільки поглибити

Памяти Тараса Шевченка.

В шістьдесят другу річницю його смерті.

(Конець.)

Чи знаєте ви, яка то мука, коли за Вами, як тінь волочить ся такий товариш, коли ви ані кроку самі не годні зробити, коли вас таким способом немов приковують до людини, котрої ви не любите й видіти не хочите? Таж то вдуріти можна. О 6 години рано будив барабан жовнірів і вони йшли на муштру, вчити ся маршу та орудувати оружем.

По трьох годинах такої науки давали якоїсь трохи нікчемної страви, потім знов дві години муштри, потім школа, вечера і о 9 години жовніри лежали в смердячій уаті на вояцьких причах, оповідаючи собі, кому нині спорили плечі, а кому вибили зуба.

Бійка, галас, крик, сороміцькі, непристойні сьпівни, бруд і п'янство, от що було тепер докола Шевченка. Ані чим ока звеселити, ані чим потішити душу, ані розігнати тугу. Нічо. Тільки день за днем котить ся, як каламутна філя, тільки та муштра, тільки той дотлядач! Часом вирвав ся Шевченко з отсей гнилої нори та вибіг за місто, в степ. Але мала потіха. То не український степ. На Україні

степи мережані
нивами, ланами,
високими могилами,
темними лугами.

А тут — бурян, піски, тали,

і хочби на сьміх де могила
о давнім давні говорила...

Неначе люди не жили!
Од спокон-віку і до нині
ховалась від людий пустиня
а ми таки єї найшли.

Знайшли єї наші вороги люті гробокопатели волі. Там минули мужеські літа нашого великого поета, там змарнувала ся його сила, котра чудеса могла на Україні творити.

Псет захорував зразу на гостець, який його страшенно мучив, а дальше на цингу. Кріпке здоровля марніло, як у спеку степова трава. Волосє стало випадати, чоло підпазило в гору. Горячі очи попухли, лице жовкло, голова хилила ся в діл. До того листи з України приходили дуже рідко і поетови здавало ся, що його живцем закопали в гробі.

На другий рік виправили його разом з другими на Аральське море, розсліджувати його непривітні береги. Два роки перебував там Шевченко, а як він дивив ся на те море, то найкрасше видно з поетичного вірша:

І небо невмите, і заспані хвилі,
і понад берегом гет-гет,
Неначе п'яний очерет
без вітру гнеть ся. —

Боже милій,

чи довго буде ще мені
в отсій незамкнутій тюрмі,
понад сим нікчемним морем,
нудити сьвітом?

Мовчить

і гнеть ся мов жива
в степу пожовкля трава.
Не хоче правдоньки сказати,
а більше ні в кого спитати.

Та всеж таки знайшли ся поміж офіцерами добрі люди, що стали милосердити ся над нещасливим поетом і почали йому давати деякі пільги.

Алеж знайшли ся ще й такі люди-гадюки, що зараз донесли об тім до Петербурга, Шевченка засадили на пів року до тюрми, а потім пігнули ще дальше, до гіршого місця, до Новопетровської кріпости. Тут він і добув кари. По вісім годин денно муштрували його, ні на хвилю не спускали з ока і навіть чоботи перетрушували раз враз, чи не ховає він там якого олівця, або клаптика паперу. Цілих шість і пів літ з життя Тараса Шевченка пропали для нас безслідно. Серце поета почала обгортати розпука.

Неначе лютає змія
Ростоптана в степу здихає,
Заходу сонця дожидає —
Оттак то я тепер терплю
Та смерть із степу виглядаю.

Інший на його місці можеб був підняв руку на себе, але Шевченко того не зробив, бо він знав, який талант дано йому з више і яке добро він носить в своїй груді. Він не хотів дару божого марнувати, бо сподівав ся, що прецінь таки колись верне на Україну і пічне инше житє.

Так Дніпро крутоберегий
І надія, брате,
Не дають мені в неволі
О смерті бламати.

Він сподівав ся волі.

Але тої волі прийшло ся йому виглядати довго, дуже довго, бо цілих 10 літ перебув він на заслано.

За той час почало в Росії свитати, хоть до ранка там ще й до нині далеко. Сонце волі якось не може пробити ся крізь хмари темряви, злодійств та поганої привички жити чужим коштом. І то й як жити! Але всеж таки під кінець володія царя Миколая I. заповідало ся щось нового.

Нужда народу дійшла була до того, що хлоп майже не видів хліба, а жив грибами, ягодами, всякими корінцями та зелениною, від чого марнів, щораз гірше, і гинув як мухи. Як Поляки зробили бунт, то уряд, сказав, що вся біда від Поляків дідичів, хлопви повірили і помагали урядови той бунт давити, бо думали собі, що як не буде панів, то й не буде панщини. Але по бунгах, повертали як не пани то їх діти, або кривні та почали мстити ся на хлопах, що під час повстань не пішли їм на руку. Тоді знов хлопви взяли бунтувати ся і уряд мусів щось зробити, щоб завести порядок. Насамперед зроблено інвентарі, себто списи, де який маєток і кілько в ньому хлопви мають на пана робити. Але великої пільги з того для хлопа не було, так само не полекшало йому від того, що жидам заказано жити в селах волинської та подільської ґубернії, пятьдесят кілька метрів від ґраниці. Пішла чутка, що то фалшиві інвентарі, і що правдиві поховали перед народом дідичі, або й сьвященники, і нарід знов почав бурити ся. До того 1853 року прийшла на край страшна холера, а тиф в Києві клав людий, як солону. На додаток в осені 1853 року цар Миколай пішов війною на Турків, ніби то за те, що вони не ша-

внутрішній хаос Польщі. Розуміється, що немалою причиною спаду польської марки є брак точно означених східних границь в Польщі, а якою кулею в її нозі є Сх. Галичина не треба пригадувати.

Щоби Польща уздоровила своє політичне і економічне життя треба їй одного: спільної роботи, правительства і народу. Як довго старається вона втілити наш нарід в свою границю, цеї цілі не дібеться. Наш нарід ніколи не стовариться з польським наїзником до спільної роботи. І тут лежить справжній „камень предкновенія“ бідолашної польської республіки.

В. Гасевич.

ЗІ СВІТА.

Насильне переведження бранки в Галичині. З цілого краю надходять вісти, що ляцькі жандарми і відділи ляцького війська під загрозою кари смерті гонять Українців перед асентерункові комісії. Приведені під ескортою війська до повітових міст українські молодці зістають асентировані без ніяких лікарських оглядин; опісля всякий із асентированих в цей спосіб дістає наказ, що пізніше має „добровільно“ зголоситися до війська і коли зложить таке приречення, дістає дозвіл вернути домів.

Львівське „воєвідство“ розліпленими на мурах оголошеннями повідомляє, що всяка агітація проти насильного асентировання Українців до польського війська є строго заборонена і буде каратися воєнними судами.

— « » —

„Поляк — Румун два братанкі“. Переслідування Українців в північній, українській частині Буковини не уступають. Ославлена румунська „сігуранца“ приарештувала значне число Українців і при цім жорстоко й по варварськи над ними знущалася. Як сповіщають, посол др. Штраухер задумує внести інтерпеляцію в румунським парламенти в

паційної полоси американським військом.

В цей спосіб скінчиться найдалше до одного тижня окупація німецької землі американським військом; цю окупацію самі німецькі критики називають „найбільше уміркованою в історії світа“.

Подробиці опорожнення оставлено рішенню команданта американської окупаційної армії. Ціла американська залага, яка находиться над Реном числить всего тільки 1.188 людей. Весь цей відділ відійде домів, оставивши на місци кількох людей, які мають заопікуватися гробами померших в Німеччині американських жовнірів та оставленим там військовим майном.

— « » —

Бельгія йде спільно з Францією. Бельгійський премієр заявив в Палаті Послів, що ввиду цього, що Німеччина з розмислом здержується від сплачування воєнного відшкодування, Бельгія порішила спільно з Францією перервати окупацію долини ріки Рур.

— « » —

Ляцьке військо зареквірувало гімназію в Рогатині. Дня 2-го грудня м. р. 60 п. п. в порозумінню з польським магістратом Рогатина увійшов у повнім озброєнню до гімнастично-егзортаційної салі української приватної гімназії в Рогатині підчас науки співу. Усунув учителя й учеників зі салі та зареквірував салю на своє поміщення. Се знаменита ілюстрація до тої „культурної місії для сходу“, якою Польща блахманить очи західній Європі.

— « » —

Жандармські вибрики на Буковині. До чого доходить зухвалість і сваволя румунських жандармів по наших селах, нехай свідчить оцей факт: жандарм Тіту „конфіскує“ кадобівським людям всі їх припаси овочів. Приказує всипати їх в шанець, два жовніри баракують, найкращі овочі забирає він собі, а гірші висипає безрогам.

— « » —

Віймовий стан треває далше у Сх.

сів мали окремих відділ військовий, який був зложений з янічарів т. е. з бувших християнських дітей, вихованих опісля в турецькій вірі. Ці янічари були найзавзятішими катками християн — гіршими ніж родовиті Турки. Подібне діється і тепер. Як доносить „Курієр Львовскі“ польський посол Строньскі є провідником вшехполяків і страшно ненавидить всіх, що не є Поляками. З особлившою ненавистю ставиться він до Жидів. Цей вшехполяк є сестрінцем жидівського посла Вісліцького. Оноді Строньскі промовляв в польським соймі. В часі цеї промови, в якій він нападав на Жидів, його вуйко Жид Вісліцкі крикнув на него: „Верни до свого вуйка! До трох поколінь можеш вернути на лоно своїх батьків. Все тобі буде дароване!“ Інші послы кричали: „Верни до нас! Верни до нас! вибачимо тобі все“. Це викликало сміх і оплески в соймі, бо мало хто знав, що найбільший вшехполяк мав вуйка між жидівськими послами.

— « » —

Грובה мовчанка привитала Французів на вімецькій землі. Ранком 12. січня 40,000 французького війська вмаширувало до міста Ессен, найбільшого промислового центра Німеччини. Сейчас відділи французького війська стали патрулювати вулицями і поставлено варти коло входу до великих фабрик Крупа. Перед полуднем окупація міста була довершена.

Французський командант, помимо цього, що місто вповите в гробову мовчанку, сейчас проголосив воєнний стан.

Вмарш французького війська зівсім ріжнився від всіх попередних окупацій. Самі Французи надіялися ворожих виступів і тому їх марш відбувся з найбільшою осторожністю та під охороною панцирних автомобілів. Тимчасом сейчас, коли тільки французькі відділи вступили на німецьку територію, повитала їх грובה мовчанка. Вікна по домах фармерів були щільно

ленне не хотіло дати Французам навіть цього вдоволення, щоб приглядатися їх вмаршови. Всі склепи, реставранти і приватні доми були позачинювані а вікна щільно заслонені.

І ця погребова атмосфера поділлала на нерви Французів. Помимо гробового спокою, а може власне по його причині, камандант французької армії сейчас оголосив воєнний стан в місті.

По занятю міста, генерал Ромпель в товаристві кільканайцяти офіцерів прийшов перед ратуш і задержався при вході; до середини післав одного офіцера зі заявою, що хоче бачити бурмістра, Лютера. За хвилину офіцер вернув і сказав, що бурмістра нема, а його заступник є готов прийняти французького генерала у своїй канцелярії, позак він не має звичаю виходити на сходи, щоб приймати цих, що хотять його бачити.

В десять мінут по цім генерал післав поновно капітана зі заявою, що доконечно хоче бачити бурмістра. По двайцятьох мінутах прикрого вижидання остаточно повідомлено генерала, що бурмістер Лютер є в своїй канцелярії і є готов там прийняти французького генерала. І генерал зі своїм штабом удався до канцелярії бурмістра. Тут генерал вияснив бурмістрови своє післанництво і заявив, що не хоче накладати на плечі мешканців непотрібні тягарі. Бурмістер зі своєї сторони зложив острій і рішучий протест проти цілком неправного примінення військового насильства супроти розоруженого і безборонного населення. Він заявив, що коли що небудь зділає на приказ Французів, то зділає це тільки тому, позаяк не має сил ставити опору військової силі.

Францусткий командант відповів що приймає до відома протест бурмістра і салютував. Бурмістер штиво відклонився і на цім покінчилася формальність.

— « » —

Воєнний настрій обхопив цілу Німеччину. Воєнний настрій і скрайне о-

стають. Ославлена румунська „сігуранца“ приарештувала значне число Українців і при цім жорстоко й по варварськи над ними знущала. Як сповіщають, посол др. Штраухер задумує внести інтерпеляцію в румунським парламенти в справі переслідування Українців. Союз українських часописів на Буковині вніс протест до румунського міністерства справ внутрішних проти переслідування української преси та проти цього, що заборонено друкувати на Буковині всі українські часописи. До цієї пори на цей протест не надійшла з міністерства ніяка відповідь.

—«»—

Президент Гардінг відкликає американське військо з над Рену. Президент Гардінг видав приказ відкликуючий американське військо з над Рену. Міністерство війни протягом кількох годин виготовило плян цілковитого опорожнення німецької оку-

ським людям всі їх припаси овочів. Приказує всипати їх в шанець, два жовніри баракують, найкращі овочі забирає він собі, а гірші висипає безрогам.

—«»—

Виймовий стан триває далі у Сх. Галичині. Команда поліції в Станиславові подає до загального відомого, що по містах від 11-ої години, а по селах від 9-ої години ввечері, до 6-ої години вранці не вільно ходити ні їздити без нічних перепусток. Звертає увагу на це перманентне розпорядження, бо неприпинення до нього потягає за собою дуже прикрі наслідки а то почування в поліцейських арештах і безпотрібну тяганину.

—«»—

Паршивий Поляк. Всі ренегати т. є. відступники від своєї народности і віри є завжди завзятими ворогами тоїж народности і віри. Пригадуємо, що Турки за козацьких ча-

марш відбувся з найбільшою осторожністю та під охороною панцирних автомобілів. Тимчасом сейчас, коли тільки французські відділи вступили на німецьку територію, повитала їх гробова мовчанка. Вікна по домах фармерів були щільно позаслонювані і ніде не бачилося ні живої душі. І французські жовніри з найбільшим здивованем дивилися на цю гробову атмосферу та на незрозумілі для них бо в німецькій мові поприбивані оголошення на телеграфічних стовпах та на пнях дерев, в яких взивалося населення, щоб здержалося зівсім від всяких демонстрацій. Та це був тільки передсмак цього, що стрінуло Французів в самім місті Ессен.

Коли передна сторожа а за цим головний контингент Французів зблизився до передмість Ессен, місто виглядало, як вимерте. Мешканці відмовилися бути навіть пасивними свідками вмаршу Французів. Насе-

Французький командат відповів що приймає до відома протест бурмістра і салютував. Бурмістр швидко відклонився і на цім покінчилась формальність.

—«»—

Военний настрій обхопив цілу Німеччину. Военний настрій і скрайне огірчення обхопили всі верстви німецького народу на вість про нову інвазію німецької землі французькими імперіялістами. Знаменним об'явом цього настрою є оголошення генерального страйку в цілій Німеччині; всі робітники і всі державні урядники здержалися на одну годину від всякої праці. Німецький президент Еберт видав до населення проклямацію, яка хоч є прибрана в мирові фрази, однак в дійсности ще більше може роздмухати огонь ненависти до Французів. В цій проклямації президент взиває всіх Німців, в „місті і по селах посвятити слідуючу неділю на

нували православної церкви в Єрусалимі, а властиво щоб захопити Царгород та скрипити свою державу і свою царську власть. Але в тій війні виявила ся вся гниль царського уряду, всі хабарництва, здириства, злодійства, подібно як підчас японської війни. І так, як по японській війні прийшла революція в Росії, а по ній ніби якась конституція так і підчас війни російсько-турецької виявило ся, що треба якоїсь поправи, треба реформи, бо так далі не може бути. А перша реформа — знесення неволи хлопа, крепака. Домагали ся того чим раз голоснійше що найлучші люди в Росії. Їх переслідували, карали, нищили, але на їх місце приходили нові. Тої справи не можна було довше відкладати. Вкінці і сам народ став домагати ся волі — особливо на Україні. Бідний український народ думав собі, що цар справді добрий і що тільки пани спляють йому ласку. Тож коли оголошено з початком 1855 року царські маніфести до народу, то між народом сейчас закипіло. В кождім незрозумілім для себе слові читав хлопа се, чого його душа бажала — волі. Маніфест взивав нарід до ополчення, а нарід дочитував ся обіцянки, що хто добровільно піде на війну з Турком, то і сам він і його родина будуть раз на все вільні від підданства. Отже по прочитаню маніфеста повалили хлопи юрбою на приходства, щоб записувати ся в ополчене, або як на Україні казали „в козаки“. Другий маніфест взивав до присяги новому цареві Александрови II., що як раз тоді вступив на престіл по Миколаю I., нарід читав собі, що цар взиває, щоб йому служити вірно, а не панам. Третій маніфест казав, щоб боронити державу „з залізом в руці“, а

нарід йшов до коваля та казав собі робити списи. Хлопи з дібр графа Браницкого, Понятовського, князя Лопухіна і інших панів, кидали роботу, бо казали, що вони тепер стали свобідними козаками. Бунт обгорнув цілі повіти канівський, таращанський, васильківський. Пани виїхали в Київ. Хлопи взяли ся до сьвящеників, що ніби то вони поховали письма, в котрих цар хлопам дарує волю. Тоді виступило військо і здержало бунт. Богато хлопів убили Москалі, ще більше покарали тяжко і бунт притих. Але дідичі перестрашили ся його. Мудрійші з них самі зачали говорити, що панщина для панів не вигідна й небезпечна, що хлопів треба увільнити. Уряд також побачив, що спокою не буде, аж настане воля, отже зачали думати над тим, якби то зробити, щоб заспокоїти народ. У великій тюрмі, найбільшій в цілім сьвіті, якою була і є Росія, повідчинювано віконця. До гнилого сопуху, в котрім будили ся мільони людей, влетіло трошки сьвіжого воздуха...

Як почали думати про волю, то мусіли згадати і про тих, що домагали ся тої волі і терпіли за неї тяжкі муки. Між ними одним з перших найбільше заслужених і найтяжше покараних був Тарас Шевченко.

Старали ся о се його добрі приятелі, граф Толстой і кн. Репніна, котрі хоть були Росіянами, але нашого поета дуже цінили і не забували про нього навіть по тільки літах. І Шевченко був ім ширю прихильний, бо уряд російський, а чесний Росіянин, то не все одно, а Шевченко і між ворожими нам народами вмів пізнати ся на добрих людях та оцінити їх гідно. Але щож, старання Толстого, Репніної та других чесних людей не помагали. В першій спи-

сі „злочинців“, котрим цар дарував кару, не було імени Шевченка. Цариця-мати противила ся тому. Шо йно друга амнестія принесла і нашому поетови волю.

Поворот з неволі, останні дні поета, смерть і похорони.

По довгих заходах і перепонах, яких уряд російський не щадить нікому, виїхав Тарас Шевченко 2. серпня 1857. року з Новопетровська. Морем та рікою Волгою їхав він до Москви, а звідти на Україну. Але на превеликий смуток довідав ся, що йому на Україні не вільно перебувати, тільки в Петербурзі, тай то під дозором поліції. По дорозі складав вірші, між ними написав поему „Неофіти“, в котрій порівнював переслідуванє перших християн, з переслідуванєм поступових людей в Росії. Йому за те й дорікали деякі Українці, що мовлять, замість дякувати цареві за волю, пише на нього такі прикрі слова. Але Шевченко був не з тих, щоб підлещувати ся, або мовчати тоді, коли треба говорити правду. Він ніколи не забував на те, що його устами промовляє ціла Україна. Дня 27 марта 1858 року приїхав поет до Петербурга. І свої і чужі витали його не тільки як поета, але як мученика за правду і волю. На його честь справляли пири і всюди, де збирали ся сьвітлі люди, що хотіли добра і справедливости, радо витали поета, котрий був одним з найбільше заслужених апостолів волі. Та найщиріше раділи його друзи, — тільки що радість та не була без смутку. Бо замість колишнього здорового, веселого гарного Тараса, вернув тепер до них передчасний старець — лисий, похи-

лений, прибитий горем, хоть заєдно кріпкий духом.

Псет замешкав в академії, де працював над своїми малюнками і писав заєдно гарні вірші. Крім того укладав „Буквар“ для українських шкіл, дбав щоб заложити українську газету та пильно турбував ся тим, щоб народови була дана воля, щоб хлопи дістали своє поле та не мусіли робити дурно та ще під нагайкою на панським лані.

Але серце тягнуло Тараса Шевченка на рідну Україну. Тут, він хотів жити й умерати. Хотів збудувати собі над Дніпром хату, оженити ся та хоть старість провести там, де вороги не дали звікувати. По довгих заходах позволено йому, літом 1858 р. поїхати на Україну. І він вибрав ся, тут, обіхав родину й знакомих, надивив ся на Дніпро та на улюблені степи і вернув до Петербурга, щоб уладити свої справи та перенести ся цілком до своєї хати близь Канева, котру йому будовав його свояк Вартоломей Шевченко. До тогож поки що йому не було безпечно перебувати на Україні, бо про нього йшла чутка, що він бунтує народ, щоб домагав ся волі. Думав Шевченко: знесуть кріпацтво, дадуть народови волю, тоді вже й його не будуть арештувати та тягати так, як тепер з ним були зробили... Але не дждав ся того. З кінцем 1860 р. занедужав в Петербурзі на водяну пухлину, а 26 ст. ст. лютого 1861 року, далеко від України, перестало бити серце, що так горячо тую Україну любило, погасли очі, що так бистро дивили ся і в давню давнину і в далеку будучність, замовкли уста, що так голосно промовили про кривди нашого народу.

Його поховали зразу в Петербурзі з ве-

протест проти нового насильства та на згадку всіх страждань і мук, які переносить німецький народ". Другою проклямацією президент раптово зриває, всі доставки вугля, грошей, матеріалів і т. п. антантській комісії відшкодовань.

Політика.

Зле, коли народ не цікавиться політикою, але ще гірше, коли широкі круги надто розполітуються.

Коли загал не цікавиться політикою, тоді провідники не мають тої моральної і матеріальної підстави, на якій вони могли б опирати свою успішну діяльність. Коли ж ті провідники виїмково даровиті й енергійні, то легко можуть захопити всю владу у свої руки й довести до анархії, як було колись у Картагені та у Венеції.

Крім того аполітичний народ затрачує звичайно патріотичне почуття, а бувають такі хвилини в життю кожного народу, коли без патріотизму годі обійтися, коли від загалу треба вимагати не тільки сповнення горожанських обов'язків, але також саможертви, коли ніхто не сміє сказати: „я заплатив податок, відбув військову службу, взяв участь у виборах і тепер маю спокій“.

В надзвичайних моментах треба вимагати від кожного члена громади, щоби він на жертвеннику загальним поклав і частину свого маєтку і пайку своїх власних вигід, бо річ ясна, що краще дати частину ніж утратити все.

Тому треба в кожній суспільності підтримувати цікавість до загальних справ, треба підтримувати й розвивати політичний інтерес.

Але, тільки до якоїсь міри. Бо коли загал розполітується, то з політики робиться, політиканство, а це два окремі поняття.

Політиканство провадить звичайно до розбудження вузко партійних пристрастей, до цього, що за партійними ріжницями тратиться з ока загально-народну і державну спра-

Політиканство стає ворогом політики, бо розполітовані делеканти кидають справжнім політикам безнастанно колоди під ноги.

Вони звичайно „все краще знають“, вони „краще повелиб діло“ вони критикують, ганяють, а то й зневажають політичних провідників і підкопують серед загалу це довіря, без якого політичні провідники не можуть обійтися.

Хто з нас тільки кілька літ брав участь у народній роботі, цей дуже добре знає якою єгипетською язвою є такі доморослі політики дилетанти. Неодна невдача в повітовій, а то й у краєвій роботі мусить бути записана на їх рахунок.

В інтересі кожного здорового національного організму є знайти владу лінію між політикою і політиканством. З одного боку треба, щоб загал не був аполітичний, а з другого, щоби він надто не розполітувався.

Тую лінію знайти дуже тяжко, особливо в такій виїмковій момент, який ми тепер переживаємо. А всеж таки треба її шукати, треба дбати, щоби ми дійшли до якоїсь політичної рівноваги, тим більше, що наш край потребує відбудови і що в культурно творчій розвитку ми остали поза другими щасливими від нас народами, і тепер треба нам їх доганяти. Значиться нам не вільно тратити часу на безпредметове політування, бо в нас повні руки роботи. Політику провадять справжні політики, себто провідники народу, легально вибраний заряд з цілим своїм апаратом, з пресою, політичними представниками й емісарями, політикою хай займаються партійні організатори, представники організацій, одним словом люде, котрі менше більше це діло знають і виявили політичний хист та здобули собі потрібне вишколення, а пересічний громадянин хай перше зробить це що до нього належить, а тоді хай політує. І то в міру, так, щоби його політування не шкодило політичній акції.

Народ, котрий не шанує своїх представників, відноситься до них легкодушно, не розуміючи їх плянів і програмів праці критикує їх і зневажає, темний народ не шанує самого себе. А до цього веде не що друге, а політиканство, цей наліг багато говорити про політику, а мало робити. Як жінки сплетниці, не знають інших тем до розмови, тільки критикують одна другу, і одяг, і хід, і причіску і всьо можливе, так муштини політикани тратять час на політичні критики без толку і ціли.

Не політууй а роби! Коли ти письменник, то збогачуй своє письменство, коли ти ремісник, то дбай щоб твій варстат розвивався, коли рільник, то пильнуй, щоб земля була в час оброблена і обсіяна, коли студент, то вчися, бо народови треба образованої і добре вишколеної інтелігенції. А маєш зайвий час, то прочитай часопис, піди на сходи, послухай відчиту, знайди до свого клубу чи товариства і т. д. Цей зайвий час у кожного знайдеться, бо тільки ті, що нічого не роблять не мають зайвого часу. Але й цей зайвий час нехай іде не на пусте політиканство, а на хосенну роботу, бо праця в товариствах, виміна гадок на сходах і т. д. це теж хосенна робота. Роби, а не політууй, отсе треба нам повторювати часто-густо. Маєш годину дві молоти язиком у каварні, чи де там, критикуючи тих, що може за тебе працюють, краще дай кілька рейсів на народні цілі, а буде тобі і народови хосен.

Маєш дурниці плести, краще піди на відчит, або на збори, послухай, що про політику буде говорити чоловік, який це діло знає.

І це і те.

Писав почціви „Люд“, що збори до польського сойму у Сх. Галичині пішли дуже добре. Коли прийшлося числити усіх послів українських в Сх. Галичині, то начислено їх аж 5 (пять!) і то

вилися про ню як найпохвальнійше.

На сім місци Виділ товариства дякує в першій мірі сим, що не щадили датків на сю ціль. Відтак дякує щиро п. О. Мартинцеві, п. М. Гарбачевському, п. М. Саламасі, що так ревно допомагали в сьому ділі. Найсе буде заохотою для всіх до доброго діла. В злуці, в помочі взаємній і любові взаємній мож великих діл доконати.

—«»—

Того самого дня відбувся подібний пікнік і лейлон в оселі Іваї-Кальмон. Дохід, призначений на будову нової школи, був надсподівано гарний.

Дня 14. (в середу) відбулось представлення „Два домики, а одна фіртка“. Молоді актори виявилися зі своїх роль як найкраще.

Дня 15. с. м., в день Стрітєня, збудовано в тій оселі посвячення каменя угольного під шкільний будинок. Нова школа держатиме 14 мтр. довготи і 7 широти. Класи шкільні будуть просторі, високі. Є надія, що по Великодні наука шкільна розпочнеться вже в новій школі.

Честь Вам Українці, що не щадите праці для народньої святині! Додати належить, що тамошний нарід в останніх літах викінчив дім для Прп. СС. Службениць, купив площу та викінчив дім, де міститься місцеве товариство, а при тім докінчують теперішню нову школу. В єдности, в злуці доконується великих діл. Потомки згадають на працю своїх батьків та в їх сліди вступати будуть.

—«»—

Суд воєнний в Рійо все ще не може скінчити справи з революціонерами торічними. За причину сього подають свою неприсутність.

—«»—

Вистава в Рійо буде отворена до червня с. р.

—«»—

Наші редактори С. Павлюк

коли загал розполітикується, політики робиться, політиканство, а це два окремі поняття.

Політиканство провадить звичайно до розбудження вузко партійних пристрастей, до цього, що за партійними ріжницями тратиться з ока загально-народню і державну справу, а горе такому народови, горе такій державі, котрої горожане ставлять партійний інтерес вище загального добра!

Політиканство відтягає людей від реальної праці, від буденної, конечно роботи, а навіть від культурного творення.

А без цієї невтомимої щоденної праці і без культурного поступу жаден нарід, навіть найбільше розполітований не витримає суперництва зі своїми сусідами-ворогами, бо мало котрий нарід має щастя, що його сусіди є його союзниками й приятелями.

ликими почестями, а як добули дозвіл, то викопали домовину, вложили єї в другу, металеву і перевезли на Україну, бо він в своїм „Заповіті“ просив:

„Як умру то похороніть мене на могилі, серед степу широкого на Україні милій“! Труну покрили, по козрцьки, червоною китайкою і вона йшла триумфальним походом з царської столиці до столиці України. Подорозі стрічали єї люди та віддавали честь, яка належала ся такому великому поетови і такому славному борцеви за волю... Як вернув з над Неви Шевченко, так верне колись і воля України, котру від нас до Петербурга забрали, в кайдани закували та в тюрму посадили. Тільки, що Шевченко вертав у домовині, а воля верне живцем бо вона невмируща...

Дня 6 мая 1861 р. прийшов до Києва сумний, але величавий похід з останками Тараса Шевченка, в Києві перенесли домовину на пароход і повели до Канева на чернечу гору, де покійний хотів у своїй хаті жити. Тут на одній з найвисших гір поховали його при великим здвизі народу, серед величавих сьпівів та численних, горячих промов. Оден сьвященик казав: „Тут як на Голгофті, подібно хресту Господньому, стоять хрест, котрий буде видно і по той і по сей бік нашого славного Дніпра“.

Тут лежить Тарас Шевченко до нині, а високий залізний хрест видно справді і то щораз дальше, не тільки на цілу Україну, але й на увесь сьвіт. Чим раз ширше йголоснійше оповіщає він цілому мирови, „чия правда чия кривда і чий ми діти“. Туди йдуть рік річно з цілої України тисячі народу, як до сьвятого гробу, туди й наші очи повертають ся в отсей рік, дожидаючи хвилі воскресеня.

Богдан Л.

ний хист та здобули собі потрібне вишколення, а пересічний громадянин хай перше зробить це що до нього належить, а тоді хай політикує. І то в міру, так, щоби його політикування не шкодило політичній акції.

Бо хто гадає, що кожний чоловік може робити політику, цей грубо милиться, по крайній мірі перецінює свої спосібности.

Політика вимагає окремого хисту, окремих студій і як кожда робота окремої вправи, політичного досвіду.

Тому й не можна політичних провідників змінити з дня на день і заступати їх новими, невиробленими людьми. Кадри політиків мусять безнастанно відновлюватися новими силами, але ці нові сили не повинні спішитися до проводу; чим краще підготовляться, тим для них і для загалу краще. Кожний провідник, а тим більше начальник уряду, мусить орієнтуватися в ситуації, мусить виробити собі відповідну техніку, навязати конечні звязки з політичними сферами других народів і на це треба якогось часу, не тиждень і не місяць. Який же тоді хосен для загалу, коли такому провідникови не буде дана спромога похиснуватися його надбаннями, бо його усувають і вибирають нового чоловіка.

Для заграниці воно теж не добре. Такі зміни рівнаються часто-густо рванню звязків, а до того вони підкопують довіря до народу. Заграниця каже: „що це за нарід, коли він не вміє вибрати відповідних представників і раз у раз їх змінює? Видно, там нема порозуміння, з ними мабуть тяжко договоритися до чогось доброго“. Політичний провідник, це фірма, котра представляє собою якусь вартість і легкодушно її змінити не вільно, на скільки, розуміється цей провідник не йде в розріз з волею загалу.

Кожний народ мусить шанувати своїх представників, може, а навіть повинен контролювати їх діяльність, якась частина суспільства може стояти до них в опозиції, але без певного довіря, без якоїсь належної пошани тут не обійдеться.

Писав почціви „Люд“, що вибори до польського сойму у Сх. Галичині пішли дуже добре. Коли прийшлося числити усіх послів українських в Сх. Галичині, то начислено їх аж 5 (пять!) і то самих хрунів. Чи не правду писав „Люд“? ...

Давнійше виписував „Люд“ на українське духовенство всякі дурриці, чіпався Екц. Митрополита, а тепер невдоволений і з самого Св. Отця.

Плаче сарака, що у Вильні є єпископом Литвин, а помічником має бути Білорос. Поляки радібдати на се місце Поляка, але їх о се ніхто не питає, тому вони такі лихі. Читаючи такі дурниці, приходять мимохіть гадка: яка віра в тих Поляків, коли вони накидаються не тільки на всяке духовенство, а кидають ся вже й на самого Св. Отця?

Цего тижня вступив до Прудентополя п. Глуповський їдучи на свою фазенду. В дарі привіз Мазурови Прудентопільському свиню польську з довгим рилом і грубою щітиною. Мазур вельми тішиться, бо хоть Польща впаде, то раса польської „свіні“ не загине.

З Бразилії.

Дня 11. с. м. філія У. С. в Есперансі устроїла пікнік, полученний з фантовою льотерією. Забава ся випала надзвичайно гарно. При чудово сприяючій погоді та множестві народу принесла гарний дохід на місцеву школу, котра вже в другім році показалась за мала. На забаві були присутними, як гості з міста много наших визнатних Українців, як також Др. І. Флеурі да Роша, шеф політики прудентопільського округу і п. Куня Віттенкурт, директор мійської хлопячої колегії, які з найбільшим вдоволенем і цікавістю приглядалися примірній забаві наших людей і висло-

цинерами торічними. За причину сього подають свою неприємність.

Вистава в Рійо буде отворена до червня с. р.

На дорозі залізничій С. Павльо — Ітараре, лучилась дня 5. с. м. страшна катастрофа. Великий залізний міст, 40 метрів довготи а 30 висоти заломився враз з товаровим потягом розторощуючись враз на дрібні кусники. В катастрофі погибло кількоро людей.

В Рійо Гранде ще нема спокою, однак слідно, що йде вже до лучшого.

До відома нашим учителям.

З огляду на це, що просвітною секцією У. Союзу замовлено у Відні читанки й букварі для наших шкіл з тим, щоби ввести одностайне навчання у всіх школах, звертається увагу і просить ся усіх наших педагогів, щоби вони не робили ніяких других замовлень, бо усі підручники будуть до набуття в просвітній секції Союзу. Замовлено всі читанки й буквар віденського видавництва „Земля“, укладу А. Крушельницького.

З польського пекла.

Рудецький повіт. В суд. рудецьким повіті відбувалася бранка скрізь під жандарськими багнетами або військовим конвоем. Військо стояло постоем в Хишевичах, Чайковичах, Кубайовичах і Купновичах. Новобранців вилапувано і ведено під багнетами до Рудок. При бранці питали, при чім служив в українській армії і де тепер хоче служити. Коли сказав прим. при кінниці, то в карті підчеркували ошотнік і се має означати, що хлопець зголосився добровольцем.

З кожного села вносило по кількох пописових подання реклямаційні.

Осип Маковей

ОПРИШКИ.

— Злізьте з возів і станьте в ряд, окремо жінки, окремо мужчини, всі лицем до місяця!

Так приказав ватажко, котрий вийшов з темного ліса і показався у всій своїй красі. Се був дужий чорнявий мужчина, з малими вусами і чорною борідкою, з бистрими очима, одягнений так, як і всі його товариші, по військовому. Опришки, як показалося, були дуже поступові, бо один з них зняв з плечий і поклав на землю машинний кріс, а другий зложив коло нього ленту з набоями...

Ватажко оглянув перше ряд жінок, заглядаючи кожній пильно в очі. Не промовив до жадної ані слова, тільки коло Степової станув здивований. Вона скрикнула дуже трагічно: «Боже!» і заломила прекрасно руки, а він промовив спокійно: — Ах се ви, панно Вандзю! Нічого собі, ще держитесь добре. Але торік в Коломні ви не повинні були грати ролі дівчини в «Грицю», бо як хтось сподівається леда день маленького гостя, то вже самим своїм виглядом псує всяку ілюзію. Не беріть мені цієї критики за зле, я її не надрукую.

Так ватажко просто вбив панну Вандзю без ножа і без кріса, самим язиком. Товаришки Вандзі усміхнулися і вдивилися цікаво в ватажка, бажаючи його пізнати. Але він і їх за хвилину вбив так само язиком, бо прикликав до себе Ганчаровського і, вказуючи на ряд артисток промовив: — Пане директоре, крайній час, щоби ви сю стару гвардію демобілізували і розпустили до дому, внуків колесати, а не пуджати нею людей. Хиба, що тепер виставляєте самі драми з вільмами, то не треба їх і характеризувати.

— Ов, прошу! — відізвалася Бреньковська.

Всі інші жінки наче в рот води набрали і остовпіли. Тільки Ванда далі трагічно складала руки і оглядалася за своїм полковником, мов би шукала оборони.

Ватажко прийшов до мужчин. Тут його лице розяснилося: — Ах, бас Даченко! Дуже мені приємно вас тут бачити. Маю чудову горівку. (Бас усміхнувся блажен-

шого? І ви тим не чваніться, що виставили, Наталку сто разів, — се дійсно свідство убожества для вас, а не для Когляревського. Не хочу! Заспівайте мені пісень! От заждіть! може нагадаю. «Та наступає чорна хмара» знаєте? Або «Ой у полі кринеченька»...

Добре! Перше повечеряємо, а потім заспіваете. Кухар! дай тут дві або три шинки з дика, хліба і горівки! Вибачайте панство, що вечеря холодна, — самі бачите, що терпимо деякі невгоди. Але шинка знаменита, ручу вам.

Як се почув бас, заспівав на радощах: «Ой, запив козак» таким пристрашеним голосом, що кілька опришків відразу прискочило до нього з осторогою: — «Дай пан спокуй! Буй сен пан Бога! Та пан поліцієн на нас завола!» Бас затих але й не дуже нарікав, що йому перебили бо вже роздавали вечерю.

Горівка, кілька хлібів і три шинки поправили значно настрої усього товариства. Почали співати. Співали незле; навіть бас здержував себе, де було треба і дискретно давав фундамент під цілий хор. Сердечного чуття було у всіх голосах може й більше, як у театрі, бо й сцена і слухачі були тут незвичайні. Ватажко сів собі на землю і задумався. Чим далі хор співав одну пісню за другою, а все смутні, тим задума ватажка ставала тяжщою, а коли проспівали «Ой щож то за ворон» і послідні слова «Поховали пана отамана в сиру землю глибоко», він прослезився, втер очі, встав і пішов просто до Ванди Степової. Відвів її на бік, далеко від товариства, і там злісним шепотом промовив до неї:

— Бачиш, гадюко, як ти сама попала мені в мої руки? За твою зраду перед війною я мігби тепер тобі отсим штилетом на місці зробити смерть... (Ванда почала хилатися.) Стій! Не вдавай! Жий! Мені твоєї смерти не треба. Я вже своє переболів. Я лиш те хотів тобі сказати. Ти знаєш хто я є і звідки? Як ти мене тепер другий раз зрадиш, перед поліцією, найду тебе й за морем і вбю, як скажеву собаку. Памятай собі! Інші мене не знають, а ти знаєш. Отже ані слова. Іди!

Ванда відійшла мов не своїми ногами. Полковник прискочив до неї, почав випитуватися, але не довідався нічого. Вона трагічними очима дивилася за ватаж-

УЧИТЕЛІ Й УЧИТЕЛЬКИ!

Замовте собі одинокий студенський вістник

„ПОСТУП“

Виходить що місяця та поміщує гарні оповідання, стихи, як також обширні научні статі з різних областей знання. Передплата в Бразилії вносить лиш 4\$000. Адреса: «POSTUP» — Leópolis, ul. Dominikanska 11. Europa, Galicia Oriental.

Часопись для молоді і дітей:

„Наш Приятель“

Адреса: OO. Vasyliany — Zovkva Galicia Orient. — Europa
Можна замовляти також і через Редакцію „Праці“ в Прудентополи.

PHARMACIA POPULAR
— de —
O. Santos Pacheco
Prudentopolis Paraná

Великий склад дрогуерії і хемічних продуктів. Можна набути різні ліки гомеопатичні та інші ліки на різні хороби. Ціни догідні.

Іван Сакс
(РІЗНИК)

Подає отсим до відомо, що купує всегда кожду скількість безрог та рогагу худобу, за які платить добрі ціни.

Prudentopolis, Praça da Matriz.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ

ОЛЕКСИ МАРТИНЦЯ

Прудентополис — Лінія Іваї

Отсим поручаю місцевим Українцям і доколичним мій експертний в різні річи, корінні і напиків, як: мука національна і аргентинська, цукор білий і маскавіно, цукорки, риж, хміль, свічки стеаринові, сіль мелену і грубу, кава мелена і зернятами,

Консерви — сардинки, гоубаду, оселедці в лятах, компоти, як: абакаші, пезики, орхі кокосові, суніці, фіги, амиші і інші;

НАПИТКИ КРАЄВІ — як: моретіана без сумніву справедлива, лікери, фернет, біттер, пиво різних марок, вино натуральне і перепароване, спиртус 40 градусів, коньяк, агварденте;

ЗАЛІЗНЕ НАЧИНЕ КУХОННЕ — рондлі, баняки варешки, лижочки, ножі з доброї стали і інші РІЗНИЧО-ГОСПОДАРСЬКІ ЗНАРЯДИ, як: цвяхи фойси, ризкалі, завіси, дріт колючий, дріт до цвіток, серпи, сапи, бомби металері, а вкінці РІЗНІ ДРІВНІ РІЧІ — як: кошики, зеркала, паста до черевиків, перець, гвоздики, галочки мушкательові, сода до мила, бікарбонат, шітки до підлоги і коней, сита, зошити, пера, олівці, таблички, рисіки, атрамент, сірка, сірники, відерка до води, згрєбла, школятири, і. т. д.

КУПУЮ і ПРОДАЮ: герву, віск і інші продукта кольовильні. ПОРУЧАЮ рівнож свої вироби масарські — ковбаси, салами, смалець, солонину — а все те по приступних цінах.

Заходіть сюди а будете задоволені.

З поважаннем

ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЬ

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В ПРУДЕНТОПОЛИ!

Перший український лікар

Др. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

Бувший асистент славного лікара і професора університету при великім шпитали S-ta Casa як також Instituto de Protecção e Assistencia a Infancia do Paraná.

КУПИ НЕ КУПИ — А ПОТОРГУВАТИ МОЖНА

КУПИ НЕ КУПИ — А ПОТОРГУВАТИ МОЖНА

Резиденція: Prudentopolis

Dr. Carvalho

рази і остовпили. Тільки Ванда гідно складала руки і оглядалася за своїм полковником, мов би шукала оброну.

Ватажко прийшов до мужчин. Тут його лице розяснилося: — Ах, бас Дяченко. Дуже мені приємно вас тут бачити. Маю чудову горівку. (Бас усміхнувся блаженно). — А се ви, підпарубочий з «Гриця»! Комік! Дуже вас люблю! Знаєте що? Я вас ангажую до своєї групи. Мені треба веселого товариша. Сто тисяч на місяць цілком певних. — Я й директора би до своєї дружини, бо то опришок більший, ніж я, але він грає самі чорні характери, а я таких людей не люблю.

Сказавши ще кілька приємних слів до інших артистів, ватажко відійшов від них і до цілої дружини мав промову.

— Ласкаве панство! Хоч за мною і за моїми товаришами поліція зарядила обласу і вже сьогодні мала воєнну нараду в селі Ратицях, я не міг відмовити собі приємності, щоб не запросити вас сюди на годинку до себе. Я все за театром і сильними вражіннями пропадав. мене через театер і таку саму панну Вандзю, як отта ваша, вигнали з учительської семінарії перед матурою, — але я не пропав, був навіть капітаном маю відзначення — ну, се вас далі не обходить. Річ у тім, що я театер люблю і за українськими піснями пропадаю. В семінарії чудово співали мої товариші Українці. Ми так не вміємо. Отже прошу мені лещо заспівати, якусь сцену відограти... Я за дармо не схочу, заплачу долями. І будьте певні, що нікому з вас і волос з голови не впаде. Я знаю, що ви бідні люде.

Ся ласкава промова зовсім утихомирила й ображені жінки і артистів і навіть візників, котрі потерпали за свої коні. Бас відразу приступив до ватажка і попросив: — Пане капітане, я бе... дуже... тез...

— Дайте йому горівки! — приказав капітан і його приказ сповнено в сій хвилині.

Директор театру відозвався солоденько: — Може би яку сцену з «Наталки Полтавки»? Ми се грали зі сто разів.

Ватажко аж відскочив від директора: — Ах, дайте мені спокій з вашою Наталкою! Всі ваші професори при всіх матурах тільки вєсього й питають, що про Наталку і Марусю, — чи в українських й літературі нема нічого новій-

найду тебе й за морем і вбю, як скажеву собаку. Памятай собі! Інші мене не знають, а ти знаєш. Отже ані слова. Іди!

Ванда відійшла мов не своїми ногами. Полковник прискочив до неї, почав випитуватися, але не довідався нічого. Вона трагічними очима дивилася за ватажком і чудовалася, чого він забажав. Він забажав останньої сцени з «Гриця».

— Заграйте мені! — просив.

— Нема Марусі! Деж вона? свиркнули товаришки. — Без неї годі.

(Далі буде).

ОГОЛОШЕННЯ.

Земля на продаж.

1) Продається земля 83 алькирів з гервою найліпшого гатунку, 12 кл. відлеглости від міста. Єсть много піньорів і дерева здатного до будівлі. Може бути поділене на льоти після волі купуючого.

2) Спродается 408 алькирів землі під управу найліпшої, відляглої 8 кл. від міста. При дорозі трактової котра веде з Кальмону, до Терезіни 4—5 кл. Спродается льоти по 42, 54 і 156 алькирів.

3) Спродается 300 алькирів з гервою, а 90 під управу на лінії Margacas мунісіпюм Guararuava. Може бути поділене на льоти до 100 алькирів.

4) Спродается часть землі в околиці «Iratim» в горі Serra da Esperança. Тая часть землі добре запевнена, менше більше 100 алькирів.

5) Спродается часть землі на кольонії Есперанса в тутешнім мунісіпюм, добре запевнена, що можна доказати документами.

Інформації у п. Йосифа Дурского (молодшого).

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ.

На кольонії Жангада продається земля в трох місцях, добра під садження — є вода, будинків нема. В однім і другім місци продається по 10 (десять алькирів). Ціна за 10 алькирів 3:000\$.

В третім місци є на продаж 23 алькирів, через сю землю переливаєсь ріка Anta Gorda, придатна під млин — тартак.

Близші інформації подає властитель землі: Михайло Якимів, Jangada — Paraná. Почта в місци.

НА ПРОДАЖ 4 льоти з помешканням, ПЕКАРНЯ і дім принагідний на венду. Зголошуватись до Миколи Стельманука в Дорізоні. 1—18.

Ширіть „ПРАЦЮ“!

ПОЗІРІ УКРАЇНЦІ В ПРУДЕНТОПОЛІ!

Перший український лікар

Др. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

Бувший асистент славного лікара і професора універзитету при великім шпитали S-ta Casa як також Instituto de Protecção e Assistencia a Infancia do Paraná.

Лічить всякі недуги так внутрішні як і зовнішні. Для бідних ординує даром.

Українці! спішіть у всіх ваших долегливостях до свого лікара Українця, перед котрим своєю мовою можете докладно висказати що Вам бракує.

Резиденція: Prudentópolis

Rua Major Carvalho

BEBAM AS CERVEJAS DA ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELEPHONE
454.

Atlantica

Luzitana

Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Більц, Вода Столова, Женжібре; ГАЗОВИ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Содова водг.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насіне ячменю за контрактом і продаємо вибиране насіне ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополи в домі п. М. Козловского.

Cervejaria „Cruzeiro“

Одна із першорядних пивоварень в Куритибі — поручає Вп. пп. Купцям з провінції пиво власного виробу по найдешевших цінах, як: «Cruzeiro», «Pilsen», «Pomba», «Escrinha» і инше.

КУПУЄ до власної солодівні ЯЧМІНЬ у ріжній скількості і платить найвищу ціну.

CURITUBA — Caixa Postal 180